(گل - ٢٧)

ڌرمي گرنٿن پڙهڻ لاءِ پريمين ۾ چاهه پيدا ڪرڻ

عام ماڻهن ۾ اهو وشواس آهي ته سمنڊ ۾ سنان ڪرڻ سان، سڀني تيرٿن ۽ پوتر ندين جي سنان جو ڦل ملي چڪو. نيڪ انهيءَ طرح، ستگوروءَ جي چرڻن جي آسري وٺڻ سان برهما، وشنو ۽ شو جي ٽن شڪتين جي آسرو ملي ٿو ۽ پار برهم پرماتما کي نمسڪار وغيره ڪرڻ جو جس پڻ پراپت ٿئي ٿو. سائين بابا جهڙا سنت پنهنجن ڀڳتن لاءِ ڪامڌين گانءِ ۽ ڪلپتر وڻ برابر آهن. دَيا جا ساگر ۽ آتم انڀوتي ڪرائڻ وارا آهن.

جيئن چاتڪ پکي برسات جي بوند پان ڪري، پرسن ٿيندو آهي، تهڙي طرح پريمي ست سنگي ۽ ڀڳت جن پرماتما ۽ سندس سنتن جون ڪٿائون ۽ ليلائون سڻي، خوش ٿيندا آهن. سندن ساتوڪ سڀاءَ ۾ واڌرو ٿيندو آهي ۽ پنهنجي ستگوروءَ کي پرارٿنا ڪندا آهن ته ”هي ڪرپانڌان ستگورو، اسان تي اهڙي دَيا ڪر، جو اسانجو من پڇي ۽ نرمل ٿئي، نيتر آنسن سان ڀرپور ن هجن، پراڻ اِستر ٿين، چت ايڪاگر ٿئي، ڪٿائون ٻڌي

رومانچ ڪڙا ٿين، ساتوڪ ڀاءُ اسان ۾ جاڳرت ٿئي، ڀاڻ ۾ اوُچ، نيچ، ڪرڻ آشرم جو ڀيد ڀاءُ مٽجي وڃي ۽ اوهان جي ڀڳتي ۾ هروقت لڙلين رهي."

سرلو ۾ مٿين گڻن جي پرويش ڪرڻ سان، ڀڳت جن معلوم ڪندا آهن ته اسين پرمارٿ جي رستي ۾ وڌي رهيا آهيون. هن مايا جي ساگر مان، ويد شاستر پار ڪين ڪري سگهندا پر ستگوروءَ ئي ڪري سگهندو. سيني پراڻين کي ايشور درشن ڪرائڻ جو يوگيه ۽ لائق بڻائڻ، صرف گورو ئي ڪري سگهي ٿو، ڇو ته منجهس سڀ لياقتون موجود آهن.

هڪ ڀيري ڀڳت شاما، ڪاڪا مهاجني ايڪنات جو ڀاڳوت پڙهڻ ۽ ابياس ڪرڻ لاءِ ڪٺي سڌو مسجد ۾ پهتو. باباجن اهو ڀاڳوت، شاما کان ورتو، اُن جا ڪي پنا وغيره ورائي، شاما کي واپس ڏيئي چيو ته "هن گرنٿ کي سنڀالي رکج." شاما وينتي ڪئي ته "سوامي، هي گرنٿ منهنجو نه، پر ڪاڪا صاحب جو آهي ۽ پڙهي ڪيس موٽائي ڏيڻو آهي." بابا صاحب جواب ڏنو ته "نه نه، هي گرنٿ ته مان توکي ڏيئي رهيو آهيان، تون خبرداريءَ سان پاڻ وٽ رکج. هن مان توکي ڪمائتيون سکيائون ملنديون."

ٿورن ڏينهن ڪانپوءِ ڪاڪا صاحب ڀاڳوت جو ٻيو ڇاپو وٺي آيو ۽ باباجن جي ڪر ڪملن ۾ ڀيٽا ڪيو.

باباجن وري اهو ساڳيو پستڪ، ڪاڪا صاحب کي پرساد طور ڏنو ۽ چيو ته ”هن ڌرمي گرنٿ کي سنڀالي رکج. هن جو اڀياس اُتم استتيءَ تي پهچڻ ۾ توکي سهائتا ڪندو.“ ۽ ڪاڪا صاحب پرڻام ڪري اهو باباجن جي شبد هٿن جو سپرش ڪيل پستڪ وٺي، ان کي عزت سان تي مٿي رکيو ۽ چميو. مطلب ته باباجن پنهنجن شيوڪن، ٻراهمڻن ۽ ڀڳتن جي دلچسپيءَ موجب ڌرمي گرنٿن اڀياس ڪرڻ ۽ همٿائڻ لاءِ، اول وٺي اُن کي پنهنجن پوتر هٿن سان ڇهي پوءِ اُنکي سنڀالي رکڻ ۽ هرروز اڀياس ڪرڻ جي هدايت ضرور ڪندا هئا. يعني سڀني ڌرمي گرنٿن لاءِ ڪين ساڳي ڀاونا هئي.

وشڻو سهسرنام ۽ رامداسي پنٿ جو پوٿلگر

شاما، باباجن جو بلڪل ويجهو شيوڪ هو ۽ باباجن جي مرضي هئي ته کيس ”وشڻو سهسرنام“ گرنٿ پرساد طور ڏجي. هڪ ”رامداسي“ پنٿ جو پوٿلگر، شرڏيءَ ۾ اچي ڪي ڏينهن ٽڪيو. هو نيم انوسار پرڀاتهه ڪال جو اُٿي، سنان وغيره ڪري، گيروُ وستر پائي، سرير تي ڀسم لڳائي، وشڻو سهسرنام جو جاپ ڪندو هو. تنهن ڪانسواءِ، اَڌياتم رامائڻ جو به شرڌا سان پاٺ ڪندو هو.

هڪ ڏينهن اُنهيءَ رامداسيءَ کي پنهنجي ويجهو

گهرائي چيائونس تہ ”منهنجي پيٽ ۾ سخت سور آهي، جو ”سونا مکي“ کائڻ کانسواءِ ڪين لهندو. رامداسيءَ تيرموجب پنهنجو پاٺ پڙهڻ بدران، يڪدم آئي باباجن لاءِ اها سونا مکي دوا وٺڻ لاءِ بزار ۾ ويو تہ باباجن آئي رامداسيءَ جي آسڻ تان سهسرنام گرنٿ کڻي، وري پنهنجي آسڻ تي اچي ويٺا ۽ شاما کي چيو تہ ”هن اُملهہ ڪتاب جو اُپياس من وانڇت ڦل ڏيڻ وارو آهي مان توکي پرساد طور ڪري ڏيان ٿو تہ تون هن جو روز پاٺ ڪج. هڪ دفعي مونکي دل ڌڙڪڻ جي تڪليف اچي ٿي ۽ اُئين سمجهير تہ پران پکي اُڏامڻ وارو آهي، اُن وقت هي سهسرنام وارو گرنٿ، مون کڻي پنهنجي دل جي مٿان رکيو، پوءِ تہ اهڙي ڪرامت ٿي، جو دل جي ڌڙڪڻ يڪدم بند ٿي ويئي ۽ بدن ۾ اهڙي طاقت معلوم ڪيم، جڻ تہ الله خود لهي اچي منهنجي دل کي مالش ڪري منهنجي رکشا ڪري رهيو آهي. اِنڪري مان هي گرنٿ اڄ توکي ڏيان ٿو. تون آهستي آهستي ڪري هڪ هڪ نام جي مهما جو پد ڌيرج سان پڙهندو رهج تہ اُن مان توکي گهڻو لاڀ پراپت ٿيندو.“

شاما موٽ ۾ جواب ڏنو تہ ”سوامي، هن پستڪ جو مالڪ رامداسي پنڊت جو پوٺلڳ آهي. مون کي هن پستڪ جي ضرورت ناهي. هي رامداسي ڏاڍو ڪروڌي آهي ۽ مونئي اچي جهڳڙو ڪندو ۽ لڙندو.

تنهن ڪانسواءِ هٿ سان سنسڪرت ۾ لکيل پستڪ پڙهي ڪين سگهندس." شاما دل ۾ سمجهو ته بابا جن، منهنجي ۽ رامداسيءَ جي وچ ۾ جهڳڙو ڪرائي، مزي ڏسڻ جي ليلا رچي رهيا آهن. پر باباجن چيو تي ته ڪنن ۾ شاما کان سهسرنام ڪنٺ ڪرايان ۽ ايشور نام جي جاپ جي وڏائي ۽ مهتوَتا جو، شاما کي آئيوَ ڪرايان ته سهسرنام جو جاپ، سنساري ڏکن کان مڪتي ڏيڻ وارو، پاپن کان بچائڻ وارو، خراب ورتين کان بچاءُ ڪرڻ وارو ۽ جنم مرڻ جي بندن کان ڇڏائڻ وارو آهي. ليڪن شاما کي اِها ڳالهه ئي نٿي آئڙيءَ!

هيڏانهن رامداسي جڏهن بزار مان سوناماڪي دوا وٺي موٽيو ته آٽا چٽچٽيڪر، جو اُتي حاضر هو، تنهن نارد وانگيان، رامداسيءَ کي گهٽ وڌ اَحوال ٻڌائي، هڪي چيڙيو. رامداسي به ڪاوڙجي جوش ۾ اچي، شاما تي اُلڙ ڪري آيو ۽ چيو ته "توئي لچائي يا سوُر جو بهانو ڪري، باباجن جي معرفت مونکي دوا وٺڻ لاءِ موڪليو آهي. هاڻي جو اِهو پستڪ مون کي موٽائي نه ڏيندين، ته مان تنهنجو متو ڦوڙيندس." شاما شانتيءَ سان ڪيس سمجهائڻ لڳو پر هوُ پاڻ وڌيڪ اُيامڻ لڳو.

اِتي باباجن پريم واڻيءَ سان چيوُ ته "اڙي رامداسي، هيڏو گوڙ ڇو مچائي رهيو آهين؟ تون هن پوتر گرنٿ

جو پاٺ نيم سان ڪندو رهيو آهين، ته ٻه اچا منو ٻولڻ ڪين سکيو آهين! تنهنجو سڀاءُ ئي اهڙو جهڳڙالو ته سمجهڻ ۾ اچي جو هر روز پاٺ پڙهڻ جو تو تي اثر ئي ڪين پيو آهي! جڏهن تنهنجي زبان تنهنجي وس ۾ ناهي ته پوءِ رامداسي ٿيڻ جو فائدو ئي ڪهڙو؟ توکي ته سهسرنام جي پاٺ پڙهڻ ڪانپوءِ وئراڳ اچڻ گهرجي. ڪهڙي نه عجيب ڳالهه ڇٻي تنهنجو هن ننڍڙي پستڪ ۾ ايترو ته موهه آهي، جو تون شاما سان جهڙي لڙائي ڪري رهيو آهين! هن پستڪ جو ملهه گهڻو آهي؟ پئسن سان پستڪ ته گهڻي ئي خريد ڪري سگهجن ٿا پر انسان ڪين ملي سگهندا. شاما جو ان ۾ ڪو ٻه ڏوهه ڪونهي. مون ئي تنهنجو پستڪ کڻي هن کي ڏنئي ڇيو ته هر روز پاٺ ڪري، ڪنٺ ڪري ڇڏ، ڇو ته مون سمجهيو ته توکي ٻه ضرور سچو ڪنٺ هوندو، شاما کي جيڪڏهن هن پستڪ پڙهڻ مان لاڀ پهچي، ته توکي پاڻ خوش ٿيڻ گهرجي ۽ مون ٻه انهيءَ خيال کان اهو پستڪ کيس ڏنو آهي. هاڻ تون پنهنجي اَسڻ تي ويهي ٿورو سوچ ته غلط تون آهين يا شاما؟“

باباجن جا اَمرت وچن ٻڌي، ”رامداسيءَ تي اهڙو ته ڳُوڙهو پرڀاءُ پيو، جو چوڻ لڳو ته انهي سهسرنام جي بدلي ۾، مون کي شاما ”پنج رتني گيتا“ ڏئي ته مونکي قبول آهي.“ شاما چيس ته ”هڪ بدران مان توکي

ڏ ه گيتائون ڏيڻ لاءِ تيار آهيان.“ ۽ رامداسي، پنج رئيي گيتا وٺي خوش ٿيو.

هاڻي سوال ٿو پيدا ٿئي ته رامداسيءَ ڪڏهن ٻ سـ گيتا ڪانه پڙهي هئي، تنهن اهو پستڪ ڇو گهري ورتو؟ باباجن جي حاضري ۾ هـن هيڏو رکڙو ڇـو مچايو؟ جواب اِهوئي ٿي سگهي ٿو ته هن ليلا د ڻاران، باباجن، شاما کـي سهسرنام جي اَپياس ڪرڻ جو اَڪسر ۽ وجهه ڏيـاريو ۽ ساڳئي وقت جوشيلي رامداسيءَ کي پڻ گيتا جي اَپياس ڪرائڻ لاءِ، پرپوٺا ڪري سندس واتان ئي بولايو ته مونکي گيتا ڏيو.

سنتن ۽ مهاتمائن جون وچتر وارتـائون ۽ ليلائون، ساڌارڻ منش جي سمجهه کان ٻاهر آهـن هو پنهنجي نموني ۾ شانت چت سان، کيل کيليندا رهن ٿـا. مٿين ليلا جو ڦل اهو نڪتو، جو شاما جلد ئي سهسرنام ڪنٺ ڪري ڇڏيو ۽ اُن جـو اُونهو اَپياس ڪري، ايترو ته گيان حاصل ڪيو، جو پوني جي انجنيرنگ ڪاليج جو پروفيسر نرکي ۽ ٻيا، شاما سهسرنـام جو اَرٿ سمجهڻ ايندا هئا. رامداسي پڳت جا ٻـ ڪي ياڳ اچي ڪليا هئا، جو باباجن جي اَپديش ٻڌڻ سان، سندس ڪاوڙ شانت ٿي ويئي ۽ گيتا پاٺ پڙهڻ ۾ دلچسپي وٺڻ لڳو.

باباجن، پريم وديا جي اپياس ڪندڙن کي پڻ اُتساهت ڪندا هئا. هڪ ڀيري باپو صاحب کي جوڳ جو هڪ پارسل

آيو، جنهن ۾ لوڪمانيہ تلڪ جي لکيل گيتا ڀاشيہ مٿان گاهہ جي پاڻي ۾ اندر پيل هو. جوڳي صاحب جڏهن ٿي اهو پارسل آڻي، باباجن جي اڳيان جهڪي وندنا ڪئي تہ پارسل باباجن جي چرنن ۾ ڪري پيو. باباجن پڇيس تہ ”هن پارسل ۾ ڇا پيل آهي؟“ شري جوڳي يڪدم پارسل کولي، گرنٿ ڪڍي، باباجن جي ڪرڪملن ۾ ڏنو. باباجن اُنجا پنا هيڏانهن هوڏانهن ورائي، کيسي مان هڪ روپيو ڪڍي ۽ پستڪ جي مٿان رکي، شري جوڳي کي ڏيئي چيو تہ ”هن گرنٿ جو ڏيان پوروڪ اڀياس ڪندو رهہ، اُن مان تنهنجو ڪلياڻ ٿيندو.“

پورڻ گورو ۽ پورڻ شش جي گڏجاڻي جو پورڻ پريا

دادا صاحب کاپرڊي پڻ پنهنجي ڪٽنب سميت شرڊيءَ ۾ اچي ڪي مهنا رهيو. هو امراوتيءَ جي هاءِ ڪورٽ جو هڪ پرسڌ وڪيل هو ۽ دهليءَ جي ”ڌارا سڀا“ جو سڀاسد پڻ هو. ڳالهائڻ جو بلڪل هوشيار ۽ ودوان هو تہ بہ باباجن جي اڳيان، وات کولڻ جي همت ڪا نہ ٿيندي هيس. جيتوڻيڪ ٻيا ڪيترا باباجن سان اچي وارتالاپ يا ٻي چرچا ڪندا هئا پر وڪيل کاپرڊي، نولڪر ۽ بوٽي ٽي ڄڻا، چپ چاپ وينا ٻڌندا هئا. دادا صاحب سنسڪرت ۾ لکيل پستڪ

”پنج دشي“ جو ڀين کي ارت ڪري ٻڌائيندو هو، ليڪن باباجن اڳيان هميشه خاموش رهندو هو ۽ اکر به ڪين ٻولي سگهندو هو. ڇو؟ برهم پد تي پهتل مهاپرش جي اڳيان، خشڪ وگياني ويدانتين جو واد بند ٿي ويندو آهي ڇو ته چوٽي آهي ته ”مغلن اڳيان پارسي وسري ويندي آهي.“ برهم گيانين جي شڪتيءَ اڳيان هؤُ بيوس ٿي ويندا آهن. دادا صاحب جي استري پورڻ ڀڳتياڻي هئي ۽ باباجن جي چرنن ۾ اَٽَل شردا رکندڙ هئي. هوءَ هر روز، منجهند جو پرساد ٿالهي، مسجد ۾ کڻي ويندي هئي ۽ جڏهن بابا اُهو گرهڻ ڪندا هئا تنهن ڪانپوءِ ئي اچي، پنهنجو ڀوڄن تيار ڪندي هئي.

هڪ ڏينهن هوءَ کيرڻي، پوريون ۽ ٻيا پدارت ٿالهي مسجد ۾ کڻي آئي. رواجي طرح ته باباجن لاءِ پرساد آڻيندڙ ترسي وهندا هئا ته ڪڏهن ٿا کائڻ جو اشارو ڪن. پر اُن ڏينهن يڪدم اُٿي، لنگو جي ڪمري ۾ وڃي، آندل ٿالهيءَ تان ڪپڙو لاهي، کائڻ شروع ڪيو! اِن تي شاما چيين ته ”باباجي، اج اوهان هن سان پاسخاطري ڇو ڪئي آهي؟ ٻيا ڀوڄن آڻين ته اوهين نهاريو به ڪين پوءِ اج پکشپات ڇو؟ ڪن جون آندل ٿالهيون به ڪڏهن اُونڌيون ڪري ڦٽيون ڪندا آهيو. اِهو نياءَ جو ورتاءُ آهي؟ ڇا، اج هن ماتا جو آندل ڀوڄن وڌيڪ سوادي آهي ڇا؟ ڪرپا ڪري اِها

سمسيا (عجيب حالت) سمجهايو ته اسانجي دل مان شڪ دور ٿي.

باباجن سمجهائي طور چيو "ڀائي شاما، اڄوڪي ڏينهن پوڄن جي وچترتا وارتا ھيءَ آهي، جو ھيءَ ماتا، ٻن ريل جنمن ۾ هڪ واپاريءَ جي ٿلهي متاري گانءِ هئي ۽ گهڻو کير ڏيندي هئي. اُن کان پوءِ هن هڪ ماليءَ جي گهر ۾ جنم ورتو. پوءِ وري هڪ کتريءَ جي ونس ۾ پيدا ٿي ۽ هڪ واپاري سان سندس شادي ٿي. اڄ گهڻي ڪال کانپوءِ، هن سان گڏجڻ ٿيو آهي تنهن ڪري هن جي ٿالهيءَ مان ٽو کان." کائڻ کانپوءِ هٿ منهن صاف ڪري، ۽ ٻي اوگرايون ڏيئي اچي آسڻ تي ويٺا ته هوءَ ماتا اچي سندن چرن دبائڻ ويٺي ۽ ڪجهه وارتالاپ ڪرڻ لڳي.

شاما اهو کيل ڏسي کلي چوڻ لڳو "اڄوڪو درشيه ۾ عجيب آهي جو ڀڳوان ۽ ڀڳت هڪ ٻئي جي سيوا ڪري رهيا آهن." آخر ۾ باباجن کيس چيو ته هاڻي سدائين "راجا رام راجا رام" جو جپ ڪندي ڪر. هن جي پوري اُپياس ڪرڻ سان، توکي پنهنجي ڌيه (آدرش) جي پراپتي ضرور ٿيندي ۽ پورڻ شانتي ملندي."

اَڌ ياتمڪ وديا کان اڻ واقف رواجي ماڻهن کي، ھيءَ ڳالهه عجيب لڳندي. شاسترن جي ڀاشا ۾، منتر يا شبد ڏيڻ کي "شڪتي پات" ڪري چيو ويو آهي.

بابا جن جهڙن بوهم سان پهتل شخصن جي وچن ۾ اهڙي شڪتي سمايل رهي ٿي، جا پورڻ ۽ لائق شش جي ڪن ۾ ڦوڪ ڏيڻ سان، سندن سڄي بدن ۾ بجلي جيان گهڙي وڃي ٿي. دم دم سان اُنهيءَ ڏنل منتر جو، بدن ۾ دوڙرو هلي ٿو. پورڻ گورءَ ۽ پورڻ شش جي ملڻ سان ئي پورڻ منتر ملي سگهندو.

”پورا ستگور ڀيٽيئي، پوري هووئ جگت،

هسنديئان کيلديئان کاوند يئان، وچي هووي مکت.“

(گور واڻي)